

РАХУНКОВА ПАЛАТА

вул. М. Коцюбинського, 7, м. Київ, 01601, тел. (044) 234-95-65, 234-10-41, факс (044) 288-09-59
E-mail: rp@ac-rada.gov.ua

22.08.2018 № 05-1981

На № _____ від _____

Голові Верховної Ради України

Парубію А. В.

Про результати аудиту

Шановний Андрію Володимировичу!

На засіданні Рахункової палати було розглянуто та затверджено Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених на надання спеціалізованої та високоспеціалізованої медичної допомоги Державною установою “Інститут серця Міністерства охорони здоров’я України” і за підсумками його обговорення прийнято рішення.

На виконання вимог частини першої статті 37 Закону України “Про Рахункову палату” інформуємо.

За результатами здійснення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) встановлено, що у розвинених країнах світу кількість смертей від серцево-судинних захворювань зменшується, а в Україні – стрімко зростає. Такі захворювання зумовлюють майже третину причин інвалідності і становлять 67 відс. у структурі смертності громадян України. Цей показник є одним з найвищих у Європі. Щорічно від зазначених захворювань помирає понад 426 тис. українців.

Ефективне лікування хворих на серцево-судинні захворювання здійснюється за допомогою кардіохірургічних втручань.

Серед установ, які надають спеціалізовану і високоспеціалізовану медичну допомогу населенню з питань кардіології, хірургії серця та магістральних судин, рентгенендоваскулярної діагностики та лікування, судинної хірургії та трансплантології, однією із провідних є Державна установа “Інститут серця Міністерства охорони здоров’я України” (далі – Інститут). Потужність Інституту становить 178 ліжок.

Із загальної кількості операцій, проведених Інститутом у 2016–2017 роках, 90,5 відс. це операції на серці. Якщо у 2014 році кількість таких операцій становила 3480, то у 2016 і 2017 роках зросла до 5403 і 5343 відповідно. Разом з тим кількість операцій, проведених у 2016 році установами відповідного профілю, що належать до сфери управління Національної академії медичних наук України (далі – НАМН) та

Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ), становила 4503 і 2774, у 2017 році – 4410 і 2604. При цьому потужність цих установ майже удвічі перевищує потужність Інституту (розгорнуто відповідно 360 і 334 ліжка).

МОЗ як головним розпорядником бюджетних коштів у 2016–2017 роках і I кварталі 2018 року направлено та Інститутом як розпорядником бюджетних коштів нижчого рівня отримано коштів загального фонду у сумі 400007,0 тис. гривень.

При цьому аудитом встановлено **неузгодженість впродовж 2016–2017 років положень Бюджетного кодексу України та статей 35² і 35³ Основ законодавства України про охорону здоров'я від 19.11.1992 № 2801 (далі – Закон № 2801) щодо надання за рахунок коштів державного бюджету спеціалізованої і високоспеціалізованої медичної допомоги, а відсутність встановлених відповідних показників у паспорті бюджетної програми унеможливило здійснення належної оцінки ефективності їх використання у 2016–2017 роках (продуктивність, результативність та економність).**

МОЗ не розроблено і не затверджено порядки направлення пацієнтів відповідно до медичних показань до закладів охорони здоров'я, що забезпечують надання вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги, а також таблиць матеріально-технічного оснащення наукових установ, які надають спеціалізовану і високоспеціалізовану медичну допомогу населенню.

У 2016–2017 роках і I кварталі 2018 року отримані відповідно до затвердженого кошторису кошти загального фонду державного бюджету Інститутом використано майже у повному обсязі. Із цих коштів (399914,1 тис. грн) на поточне утримання спрямовано 359916,0 тис. грн (90,0 відс.) і 39998,1 тис. грн (10,0 відс.) – на оновлення медичного обладнання. Разом з тим рівень забезпечення потреби у видатках на придбання медикаментів і медичних виробів знизився з 46,3 відс. у 2016 році до 26,5 відс. у 2018 році.

Таким чином, з року в рік **витрати на придбання медикаментів і медичних виробів при отриманні спеціалізованої і високоспеціалізованої медичної допомоги перекладаються на громадян.**

Через обмеженість бюджетного фінансового забезпечення Інститутом поширено практику залучення благодійних внесків від фізичних та юридичних осіб як у грошовій, так і натуральній формі. Згідно зі статтею 18 Закону № 2801 кошти, отримані від юридичних і фізичних осіб, заклади охорони здоров'я можуть використовувати для підвищення рівня якості медичного обслуговування населення.

Такі внески фактично стали одним із джерел доходів спеціального фонду Інституту (64 відс. загального обсягу доходів спеціального фонду). Зокрема, за рахунок благодійних внесків проведено видатки на придбання медикаментів, медичних виробів, дезінфікуючих засобів – 14870,3 тис. грн (67,2 відс.), обладнання та предметів довгострокового використання – 4023,9 тис. грн (18,2 відс.), господарських матеріалів, оплату послуг з технічного обслуговування та поточного ремонту медичного обладнання –

2721,3 тис. грн (12,3 відс.), оплату комунальних послуг та енергоносіїв – 452,9 тис. грн (2,0 відсотка).

Отже, благодійні внески направлялися на покриття потреб Інституту, без яких надання громадянам медичної допомоги відповідного рівня неможливе.

Також для надання медичної допомоги Інституту поряд з фінансовим забезпеченням за бюджетною програмою за КПКВК 2301170 у 2016–2017 роках та I кварталі 2018 року надавалися матеріальні цінності, закуплені за рахунок коштів, передбачених МОЗ у державному бюджеті за КПКВК 2301400 на виконання централізованих заходів із забезпечення лікуванням хворих на серцево-судинні і судинно-мозкові захворювання та розвитку донорства крові та її компонентів.

Разом з тим, визначені у Порядку розрахунку потреби та розподілу МОЗ України серед Міністерства охорони здоров'я Автономної Республіки Крим, структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій та закладів охорони здоров'я, що належать до сфери управління МОЗ України, медичних виробів для стентування коронарних судин, придбаних за кошти державного бюджету, затвердженому наказом МОЗ від 29.05.2017 № 569, **вимоги щодо використання медичних виробів для стентування коронарних судин тільки для надання невідкладної медичної допомоги пацієнтам з гострим інфарктом міокарда з елевацією сегмента ST звужують коло громадян, яким може бути надана безкоштовна медична допомога з використанням таких виробів. Вимоги цього Порядку не узгоджуються з метою бюджетної програми за КПКВК 2301400, яка полягає у збереженні та зміцненні здоров'я, профілактиці захворювань, зниженні захворюваності, інвалідності і смертності населення, підвищенні якості та ефективності надання медичної допомоги, забезпеченні соціальної справедливості і захисту прав громадян на охорону здоров'я.**

Як засвідчили результати аудиту, Інститут забезпечив виконання покладених на нього завдань у частині надання спеціалізованої та високоспеціалізованої медичної допомоги населенню з питань кардіології, хірургії серця та магістральних судин, судинної хірургії.

У 2016–2017 роках і I кварталі 2018 року медичну допомогу надано 273 тис. осіб та проведено 13374 оперативні втручання як громадянам з усіх адміністративно-територіальних одиниць України, так і іноземним громадянам, які згідно із законодавством та міжнародними договорами України мають право на одержання відповідної безоплатної медичної допомоги.

У розрахунку на одне ліжко Інститутом у 2016–2017 роках проведено 30,3 і 30,0 оперативних втручань, що значно більше порівняно із закладами охорони здоров'я, які належать до сфери управління НАМН і МОЗ та надають аналогічну медичну допомогу.

На базі Інституту, за умови наявності донорських органів, є можливість щороку проводити 15 трансплантацій серця, 10 – легень та 5 –

органокomплексу “серце-легені”. Орієнтовна вартість цих операцій у 2-4 рази менша вартості операцій за кордоном. При цьому майже 24 відс. громадян, яких МОЗ у 2016–2017 роках було направлено на лікування за кордон, потребували саме такого лікування.

Фахівці Інституту мають досвід виконання чотирьох трансплантацій серця, які були проведені на базі ДУ “Інститут хірургії та трансплантології ім. О.О. Шалімова НАМН України”. На сьогодні виживаність двох пацієнтів після такої трансплантації становить 15 і 13 років. У 2016 і 2017 роках в Інституті вперше в Україні виконано дві операції з імплантації механічного серця як альтернативної трансплантації.

Разом з тим Міністерство не вживало дієвих заходів щодо використання і розвитку наявної в Україні медико-клінічної бази для проведення трансплантації серця, легенів, органокomплексу “серце-легені”.

Майже 5 років необхідно було МОЗ для ініціювання внесення змін до Переліку державних та комунальних закладів охорони здоров'я і державних наукових установ, які мають право провадити діяльність, пов'язану з трансплантацією органів та інших анатомічних матеріалів людині, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.04.2000 № 695 “Деякі питання реалізації Закону України “Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людині”, через перейменування та зміни сфери підпорядкування Інституту.

Такі дії МОЗ не сприяють проведенню вказаних трансплантацій в Україні з метою зменшення фінансового навантаження на державний бюджет і збільшення кількості громадян, яким буде надана відповідна медична допомога.

Встановлено також низку інших порушень і недоліків при використанні коштів державного бюджету, виділених Інституту на надання спеціалізованої та високоспеціалізованої медичної допомоги, та матеріальних цінностей, закуплених за рахунок коштів, передбачених МОЗ у державному бюджеті на виконання комплексних заходів із забезпечення лікуванням хворих на серцево-судинні і судинно-мозкові захворювання та розвитку донорства крові та її компонентів.

Рахунковою палатою надано рекомендації щодо усунення встановлених порушень і недоліків як МОЗ, так й Інституту.

Надсилається в порядку інформування.

З повагою

Голова

В. В. Пацкан